

Yeni Hükümet ve Mülkiye^(*)

Alpaslan IŞIKLI

Sayın Mesut Yılmaz, hükümetini kurdu ve Meclis'den güvenoyu aldı. Mesut Yılmaz'ın SBF çıkışlı olması, bazı dostlarımızın bize şaka yollu takılmalarına neden oluyor. "Mülkiye'nin önemini artık Özal da takdir etti" diyenler var.

Elbette ki Mülkiye topluluğunun yeni hükümete bakışında, hükümetin Mülkiye'ye tanıdığı yer, gözönünde bulundurulması gereken unsurlardan yalnızca birisini oluşturacaktır. "Önce Mülkiye, sonra Türkiye" sözü, bizi hedefleyen ince bir iğnelemeden ibarettir ve kuşkusuz, işin gerçeği de bu değildir.

Yıllar önce, Fakültemizi ziyaret eden İsmet İnönü'yü SBF Talebe Cemiyeti Başkanı olarak kapıda karşıladığımda, bu tür iğnelemelerin ilginç ve çok zekice örneklerinden biriyle ilk defa karşılaşmıştım. Paşa gözlerini gözlerime dikmiş ve "Sen Mülkiyeli misin, Türkiyeli misin?" diye sormuştu. O zaman ne diyeceğimi şaşırılmış; "Biz Türkiye için Mülkiyeliyiz Paşam" gibi sözler heyecanla ağzımdan dökülmüştü.

"Arapkirlilik"

Bizim, Mülkiyeliler olarak, bu konuyla bağlantılı bir diğer ünümüz de "Arapkirlilik" denilen dayanışmacı tutumumuz sayesinde çıkarlarımızı korumada beceri(!) gösterdiğimizimize ilişkindir. Bunun ne kadar yanlış olduğuna dair ülkemizin yakın tarihinden sayısız örnekler bulunup çıkartılabilir. Özellikle, 12 Mart döneminde ve 12 Eylül sonrasında, SBF, hocalarıyla ve

(*) Mülkiyeliler Birliği Dergisi, Ağustos 1991, c. 15, s. 134

öğrencileriyle birlikte, çok ağır ve antidemokratik baskıların hedefi olurken, bazı Mülkiyelilerin bakanlık koltuklarında ve Danışma Meclisi sıralarında rahat rahat oturabilmiş oldukları anımsanacaktır.

Son yılların gerçekleri, Mülkiyelilerin ayrıcalık sağlamada becerili olduklarına dair yargıları tümüyle çürütmektedir.

Herşeyden önce SBF, bir yüksek öğrenim kurumu olarak sahip olması gereken fizik koşulların asgarisinden yoksundur. Cebeci'nin gürültüsünü olduğu gibi içeriye alan, yetersiz ve sağlıksız koşullardaki derslikler ve genç öğretim üyelerinin üçünün beşinin birarada sığılmaya çalıştıkları, parasızlıktan köhneleşmiş, geçmişin arzuhalcilerinin yazıhanelerine benzeyen dar odalar, YÖK sonrası dönem SBF'sinin acıklı görüntülerini oluşturmaktadır.

Dersliklerin sağlıksız koşullarını anlatabilmek için, bir kız öğrencimin seminer ödevini sunarken havasızlıktan bayıldığını söylersem bazıları abarttığımı sanabilir. Ne var ki bu durum hekim raporu ile de sabittir.

Üniversitelerdeki havanın özgürlük ve demokrasi yokluğuyla bozulmuş olmasına ek olarak, dersliklerin havasının fiziksel anlamda da bozuk olması, akademik yaşamı büsbütün çekilmez hale getirmektedir.

SBF'de durumun böyle olmasına karşın, YÖK'ün ayrıcalıklı kurumlarında akıl almaz bir israf sürüp gitmektedir. Bu arada, kamusal bir kurum olmadığı halde, Bilkent'te, devlet parası acımasızca tüketilmek suretiyle, pek çok Batı Üniversitesine taş çıkartacak bir lüks içinde yüzüldüğü hayretle görülmektedir.

İdarecilik Mesleği

SBF mezunlarının faaliyet gösterdikleri alanlar ve çalıştıkları işler, çok geniş bir çeşitlilik kazanmış olmakla birlikte idarecilik mesleği her dönemde olduğu gibi, günümüzde de Mülkiyelilikle özdeşliğini korumaktadır.

Yılmaz Hükümetinin attığı ilk adımlar, idarecilik mesleğini, dolayısıyla, Mülkiyelileri yakından ilgilendirmekte. Bunlardan birincisi Muğla'ya bir kadın valinin atanması oldu ve çok geniş yankılar uyandırdı. Bir diğeri de İçişleri Bakanı Kalemlî'nin, bundan böyle İktisadi ve Ticari Bilimler Fakültelerinin Kamu Yönetimi bölümlerinden mezun olanların da -Siyasal ve Hukuk mezunlarının yanı sıra- kaymakamlığa kabul edilebileceklerine ilişkin açıklamasıdır.

Mülkiyeli olmayanların da kaymakam veya vali olabilmeleri, ilk defa ortaya çıkan bir durum değildir. Ötedenberi idarecilik mesleğine kabul edilen hukuk çıkışlıların yanısıra yeni kurulmuş olan Siyasal Bilgiler Fakültelerinin mezunları için de bu mesleğin kapısı açıktır. İktisadi ve Ticari Bilimler Fakültelerinin kamu yönetimi bölümü mezunlarını da alabilmek üzere bu kapı biraz daha aralanmış olmaktadır.

Kuşkusuz, mezunları idarecilik mesleğine kabul edilen fakültelerin sayısının artırılmasının nedeni, artık SBF mezunlarının sayıca yeterli olamayışları değildir. Tam tersine, SBF özellikle YÖK sonrası dönemde kontenjanı en çok artırılmış olan fakültelerin başında gelmekte ve mezunlarının sayısı günden güne artmaktadır. Pek çok SBF mezunu işsizdir veya çaresizlikten, resepsiyon memurluğu, kasiyerlik... gibi, formasyonlarını değerlendirmelerine olanak vermesi imkansız işlerde çalışmaktadırlar; başka pek çoğu da bir türlü sona ermeyen olağanüstü dönemlerin icadı olan uydurma ve keyfi suçlamalar nedeniyle kamu hizmetlerinin ve hatta toplumsal yaşamın dışına itilmişlerdir.

SBF mezunlarının, idareci gereksinimini karşılamakta nitelik açısından yetersiz kaldıkları yolundaki bir sav ise tümüyle inandırıcılıktan yoksundur. Herşeyden önce, idareciliğe kabulde, adayların nesnel bir seçime tabi olmalarını mümkün kılacak bir sınav veya mülakat söz konusu değildir. Hangi ölçütlere göre kaymakamlığa kabulün gerçekleştirildiği ve meslekte yükselmenin veya görev dağılımının neye göre yapıldığı, gizlenmesi giderek güçleşen ciddi bir durum ortaya çıkarmaktadır. Keyfiliğin ve mesleğin gerekleriyle ilgisi olmayan önceliklerin sonucu olan bu durumun, idarecilik mesleğinin onuruyla ve yurt çıkarlarıyla bağdaştırılması olanaksızdır.

Bu bakımdan, Mülkiyeliler için asıl önem taşıyan husus, hangi fakülte mezunlarının idareciliğe kabul edildikleri değildir. Önemli olan, mesleğe kabulde ve meslekte yükselmeye hangi ölçütlerin uygulandığı ve ölçütlere uygunluğun hangi mekanizmalarla belirlendiğidir.

Dolayısıyla, bizim ısrarla savunduğumuz ve taraftarı olduğumuz çözüm, kaymakamlığa kabulün, mutlaka, gerçek idarecilik yeteneklerinin ve kazanımlarının varlığını ölçmeye yaracak nesnel esaslara dayalı bir seçme sınavına dayandırılmasıdır. Bu sağlandığı ölçüde, idarecilik mesleği türlü fakültelerin mezunlarına açık olabilir ve bundan Mülkiyeliler'in hiç bir endişesi ve kaybı olmaz; ancak, bir şartla ki diğer mesleklere girişte de Mülkiyeliler aleyhine bir sınırlandırma yapılmamış olsun.

Oysa, bugün, geleneksel olarak Mülkiyelilere özgü olan mesleklerin kapıları diğer fakültelerin mezunlarına açılırken, SBF’de edinmiş oldukları formasyona uygun düşen mesleklerin kapıları bile Mülkiyelilere kapalıdır. Bunları söylerken, İçişleri Bakanının mesleği olan hekimliği veya bayan valinin mesleği olan filologluğu kastetmiyorum. Örneğin, bir SBF mezunu, Danıştay Başkanı veya Sayıştay Başkanı olabilmektedir; ama, hukuk farkını vermiş olsa bile avukatlık veya hukuk danışmanlığı yaparak idari veya mali sorunların çözümünde formasyonunu değerlendirme olanağından yoksun bulunmaktadır.

Bayan Vali’nin Anımsattıkları

Kadınların kaymakam veya olabilmelerini, SBF’nin özellikle kız öğrencileri yıllardır savunmaktadırlar. Her yıl, Mülkiye’nin kuruluş yıldönümü törenlerinde ayrı bir vurgu kazanan bu yöndeki mücadelede, Mülkiyeliler Birliği daima ön saflarda yer almıştır.

Kaymakam olmak için başvuruda bulunmuş ve bu yolda belli bir mücadele vermiş olan bayan Mülkiyelilerin sayısı da az değildir.

Kaymakam olmak isteyen Mülkiyeli hanımların ilki olarak 1945 İdari Şube mezunlarından Sayın Feriha SANERK’i bilmekteyiz. Bize ulaşan bilgilere göre, dönemin İçişleri Bakanı kendisini kaymakam yapma vaadinde bulunmuş olmasına rağmen, bu isteğini gerçekleştirme mümkün olamamıştır. Ancak, Sayın SANERK, 1951 yılında “Türkiye’nin ilk kadın emniyet müdürü” olmayı başarabilmiştir. Feriha Hanım idarecilik kariyerini emniyet teşkilatı bürokrasisinin çeşitli üst düzey görevlerinde sürdürmüştür.

Daha sonra, bugün ünlü bir romancı ve öykü yazarı olarak tanınan Sayın Ayla KUTLU’nun kaymakam olma mücadelesine tanık olmaktadır. Ayla KUTLU, SBF İdari şubeden mezun olduğu 1960 yılında kaymakamlık için başvurmuş ve fakat bu isteği kabul edilmemiştir. Ayla KUTLU, İdarecilik mesleğine olan tutkusunu İçişleri Bakanlığı bünyesinde çeşitli görevlerde sürdürmüş; bu arada, 11 yıl boyunca atama şube müdürlüğü yapmıştır. Bugün de sanatsal etkinliklerinin yanısıra Türk İdareciler Derneği ve Mülkiyeliler Birliği bünyesindeki çalışmalarına da ara vermemesi, idarecilik mesleğine bağlılığının bir yansıması olarak yorumlanabilir.

Bugün, Ankara 5 no’lu İdare Mahkemesi Başkanı olan Sayın Gülşen YENİŞEHİRLİ, kaymakam olma mücadelesi vermiş olan bir diğer Mülkiyeli bayandır. Bayan YENİŞEHİRLİ, SBF İdari şubeden 1966’da mezun

olduktan sonra 1967'de kaymakam olma başvurusunda bulunmuştur. Bu isteğine yanıt olarak, önce nahiye müdürü olarak atanması söz konusu iken "askerlikle ilgili koşulları yerine getirmemiş olma" gibi bir gerekçe ileri sürülerek talebine olumlu yanıt verilmemiştir. YENİŞEHİRLİ'nin daha sonra dilekçe ile ısrarda bulunması üzerine, talebinin "bünyevi ve ailevi nedenlerle" reddedildiği ifade edilmiştir. YENİŞEHİRLİ heyet raporu ile bünyevi bir engeli olmadığını da belgeleyerek Danıştay nezdinde dava açmış; ancak, bu arada Danıştay'da işe başlamış olduğu gerekçesiyle "menfaat ilişkisi kalmadığından" davası reddedilmiştir.

Son olarak, SBF 1980 yılı mezunlarından Sayın Fatma YAZICI'nın kaymakam olma mücadelesi verdiğini anımsamaktayız. YAZICI'nın talebi reddedilirken "ata binemeyeceği" gerekçesi ileri sürülmüştür. YAZICI, kaymakam olma mücadelesini basın yoluyla da sürdürürken at üstünde çekilmiş fotoğrafları da yayınlamıştır. YAZICI, bu arada Danıştay'da işe girmiş; ancak asaleti onanmadığından bu işine son verilmiştir. YAZICI, bundan sonra 2000'e Doğru dergisinde gazeteci olarak çalışmaya başlamıştır. Evren ile ilgili bir yayından dolayı iki yıl hapse mahkum edilmiş olan YAZICI, kaymakam olamadan "fikir suçu" kurbanları arasına girmiştir.

Kadın Hakları Sorunu Çözülüyor mu?

Kadınların kaymakam olması yönünde verilen bunca mücadelenin başarısızlığa uğramasından sonra ve ülkemizde kadın hakları sorununun oldukça ağırlıklı bir vurgu kazanmış olduğu bir dönemde, Alman dili ve edebiyatı uzmanı Sayın Lale AYTAMAN'ın Muğla valiliğine atanması, Yılmaz hükümeti için bulunmaz bir propaganda malzemesi sağlamıştır.

Basın organları (özellikle ilerici ve solcu bilinen basın organları) olayı çoşkulu bir dille duyurdular. Sütunlarında karşıt bir tepkiye yer vermemeye özel bir özen gösterdiler.

Elbette ki bu konuda da sormamız gereken soru, sayın AYTAMAN'ın hangi nesnel ölçütlere uyularak bu göreve layık görülmüş olduğudur. Bir kimsenin, kaymakam veya vali olmak için gerekli niteliklere sahip olduğu halde, yalnızca kadın olduğu için bu konudaki talebinin geri çevrilmesi kadar, niteliklerine bakılmaksızın yalnızca kadın olduğu için vali olarak atanmasında da elbette ki bir gariplik vardır?

Sayın AYTAMAN acaba valilik için gerekli hangi niteliklere sahiptir? Bunun üzerine pek durulmamıştır. Basından öğrendiğimize göre, Sayın AY-

